

Світлана Войцехівська

Студентка 1 курсу ОС «Магістр» спеціальності

«Фінанси, банківська справа та страхування»,

Науковий керівник: **Мрачковська Н.К.**,

к.е.н., доцент кафедри фінансів,

Національний університет біоресурсів і

природокористування України,

м. Київ

ЗОВНІШНЯ ЗАБОРГОВАНІСТЬ ДЕРЖАВИ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ФІНАНСОВУ БЕЗПЕКУ

Державний борг відіграє важливу роль в економіці держави та впливає на всі сфери життя суспільства. Формування державного боргу відбувається під впливом негайних потреб фінансування поточних бюджетних видатків. Внутрішні та зовнішні запозичення вже давно стали невід'ємною складовою фінансової системи багатьох країн світу. Хронічний дефіцит державного бюджету, залучення та використання позик для його покриття призвели до значного зростання державного боргу в Україні.

Зовнішня заборгованість держави як невід'ємна детермінанта світової економіки і важливий аспект сучасної фінансової глобалізації є об'єктивно зумовленим феноменом державних фінансів в умовах ринкових та демократичних трансформацій.

Основними чинниками, що активізували зовнішні запозичення в Україні є: незбалансованість державних фінансів з початку незалежності і хронічний дефіцит поточного рахунку платіжного балансу; нестабільність грошової одиниці; відсутність ефективної енергозберігаючої політики та надмірна імпортна енергетична залежність; суттєва потреба в інвестиціях на фоні суттєвого зниження інвестиційної активності; значний відтік капіталу за межі

України і відповідно брак коштів для реалізації соціально-економічних перетворень.

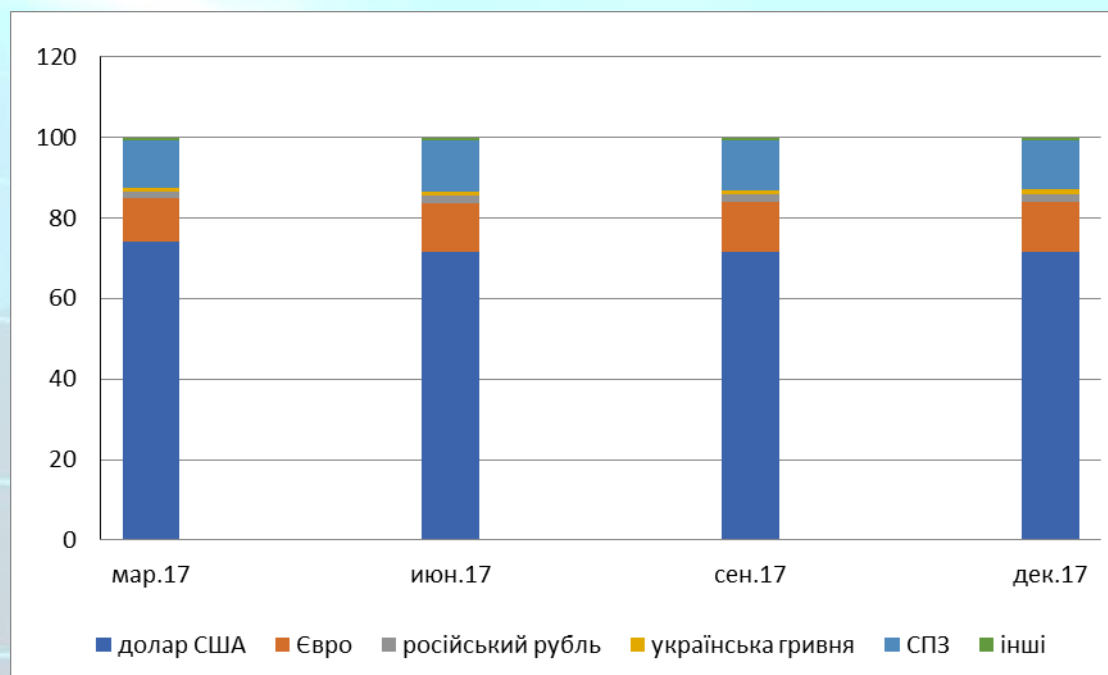

Рис. 1. Структура зовнішнього боргу України в 2017 році

Проведений моніторинг державного зовнішнього боргу у розрізі динаміки та структури дав можливість зробити висновки про середній рівень боргової безпеки України та констатувати незаперечний факт, що зовнішня заборгованість стає визначальною детермінантою безпеки вітчизняної фінансової системи в умовах наростаючої фінансової глобалізації: хоча абсолютний розмір зовнішнього боргу України у порівнянні з боргами найбільших країн-боржників є незначним (Греція – 179%, Італія – 132%, Португалія – 126%, Бельгія – 103%, Іспанія – 98%, а Україна на кінець березня поточного року мала державний борг у розмірі 62% до ВВП), однак Україна відноситься до рангу тих країн, які галопуючими темпами нарощують свій зовнішній борг (боргова історія України налічує більше 10 років; на початок 2018 року борг становив 49 026,8 млрд. дол. США).

Спостерігається значна залежність України від іноземних зв'язаних кредитів в умовах обмеженого доступу до міжнародного капіталу, який можна залучати і використовувати на свій розсуд.

Сучасна структура зовнішньої заборгованості України свідчить про посилення фінансової та економічно-політичної залежності держави від міжнародних фінансових організацій.

Політика формування і нагромадження зовнішнього боргу загалом зводиться до “короткострокової тактики латання дір фінансово-бюджетної системи”, а найбільш глибока причина загрозового стану зовнішньої заборгованості полягає у намаганнях уряду поєднати дефіцитне фінансування бюджету із жорсткою монетарною політикою держави, спрямованою на подолання інфляційних тенденцій. У результаті зовнішні запозичення виступають індикатором фіскально-монетарних, а не народногосподарських цілей фінансової політики;

Нагромаджений зовнішній борг – переважно державний, вирізняється нерациональною і неринковою структурою. Це ускладнює управління ним, а малоефективна система зовнішніх запозичень веде до перекидання тягаря з обслуговування і погашення зовнішнього боргу на платників податків майбутніх поколінь.

Список використаної літератури

1. Офіційний сайт Міністерства фінансів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.minfin.gov.ua.
2. Кравчук Н.Я. Проблеми реструктуризації зовнішнього боргу: світова практика і досвід для України // Фінанси України. – 2001. – №10 . – с.63-72 (0,7 д.а).
3. Боргова безпека України – сучасний стан і напрямки покращення [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://naub.oa.edu.ua/2014/borhova-bezpeka-ukrajiny-suchasnyj-stan-inapryamku-pokraschennya/>.
4. Барановський О.І. Фінансова безпека в Україні (методологія оцінки та механізми забезпечення) / О.І. Барановський ; Київ. нац. торг.- екон. ун-т. – К.: КНТЕУ. – 2004. – 760 с.

5. Кравчук Н.Я. Зовнішня заборгованість України – фінансовий індикатор економічної безпеки держави // Актуальні проблеми міжнародних відносин: Збірник наукових праць. – Вип.26. – К.: ВПЦ “Київський університет”, Інститут міжнародних відносин. – 2001. – с.115-122 (0,5 д.а).

